

Beter rekenonderwijs, nog een lange weg te gaan

Symposium – Onderwijs op orde
Vereniging Beter Onderwijs Nederland

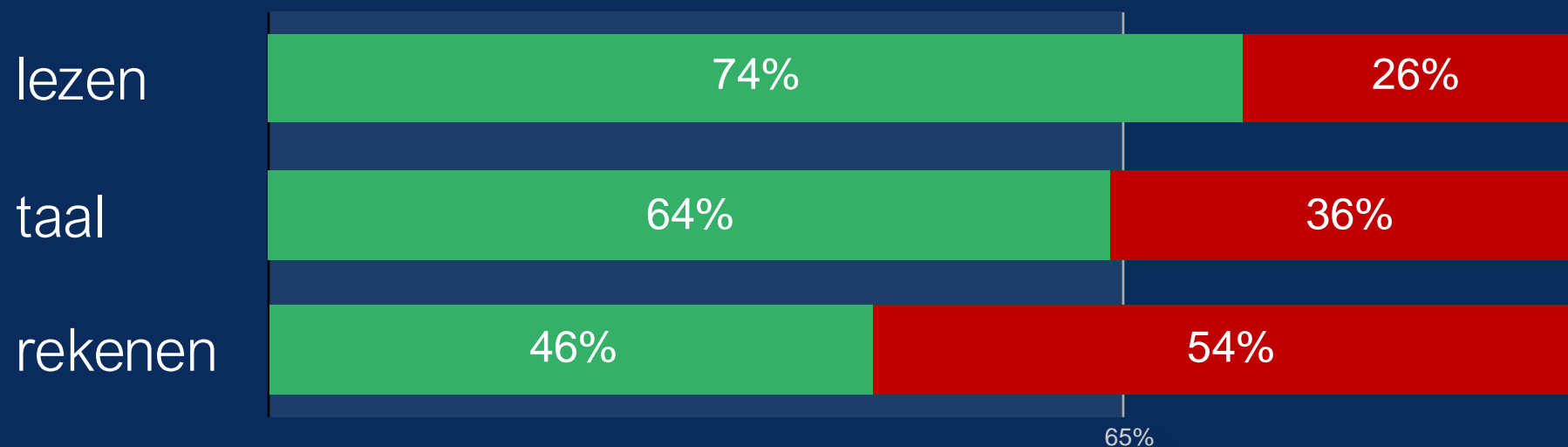
5 april 2025, Peter Langerak

Nederlands
Mathematisch
Instituut

Veel basisschoolleerlingen hebben onvoldoende rekenvaardigheden, maar krijgen kansrijk advies

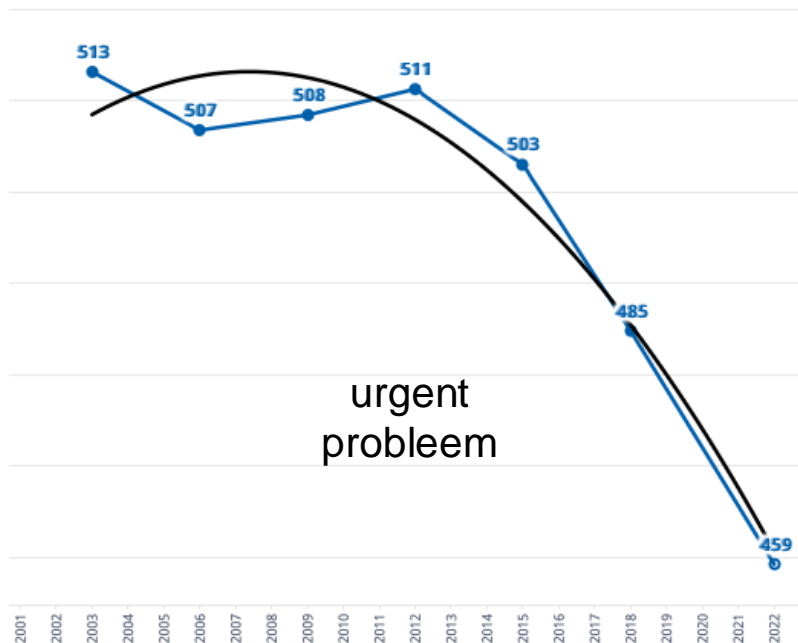
Percentage groep 8 leerlingen dat het 2F/1S niveau beheerst 22/23 (Staat van het Onderwijs, 2024)

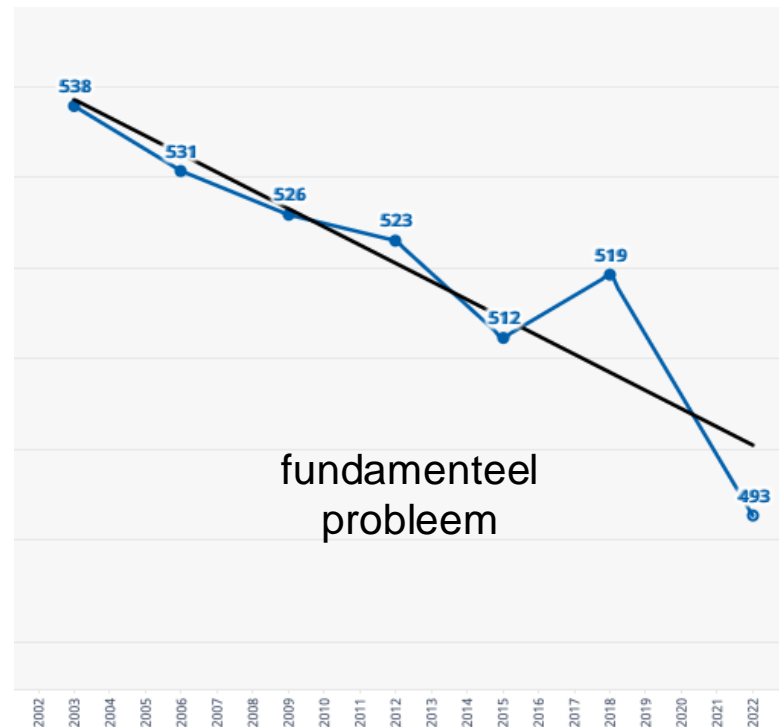
PISA: leestrend sinds 2018 negatief, maar wiskundetrend al sinds 2009 negatief

Performance trends Netherlands 15-years-olds (Source: OECD, 2023)

Reading - increasingly negative

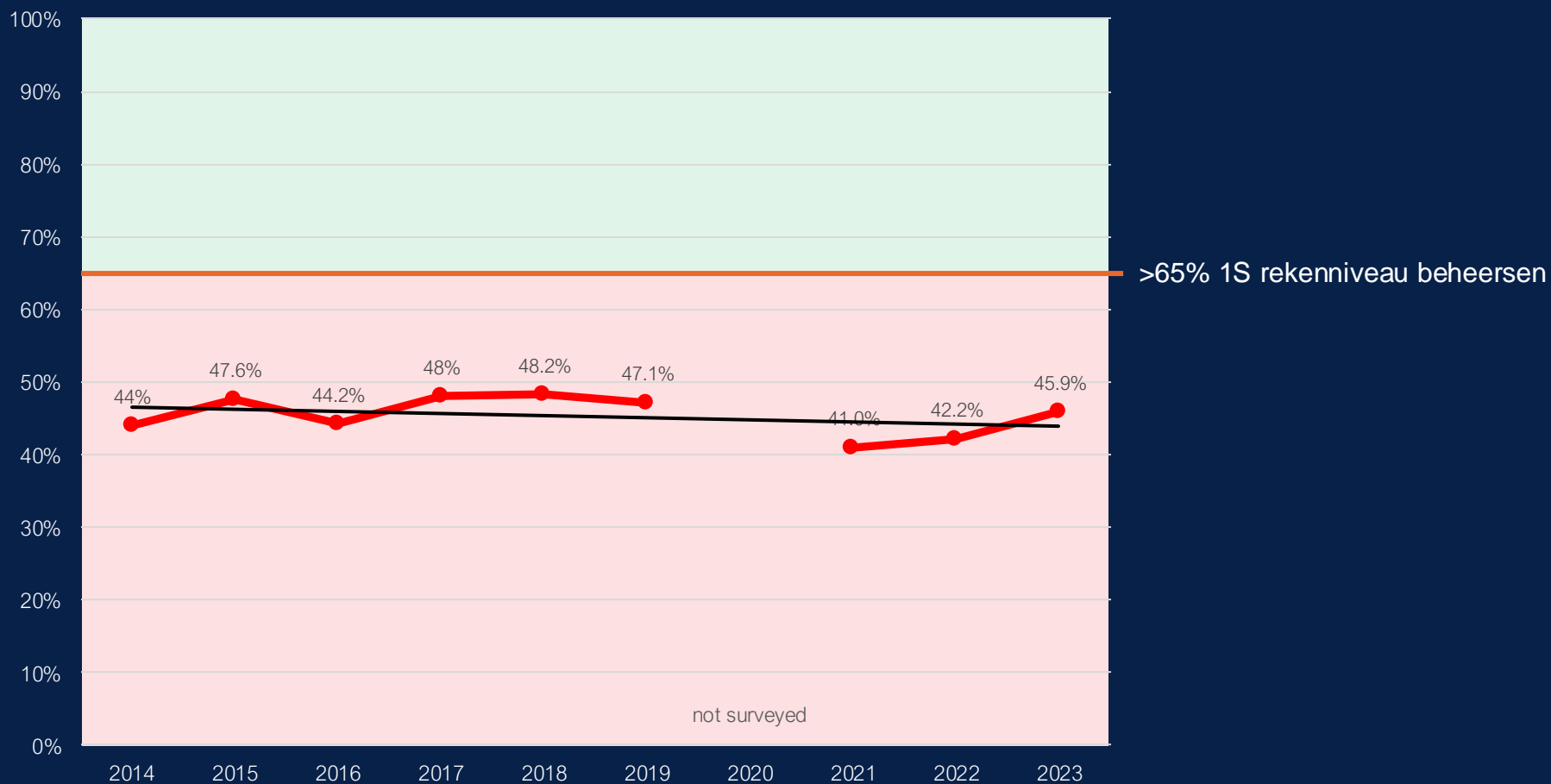

Mathematics - steadily negative

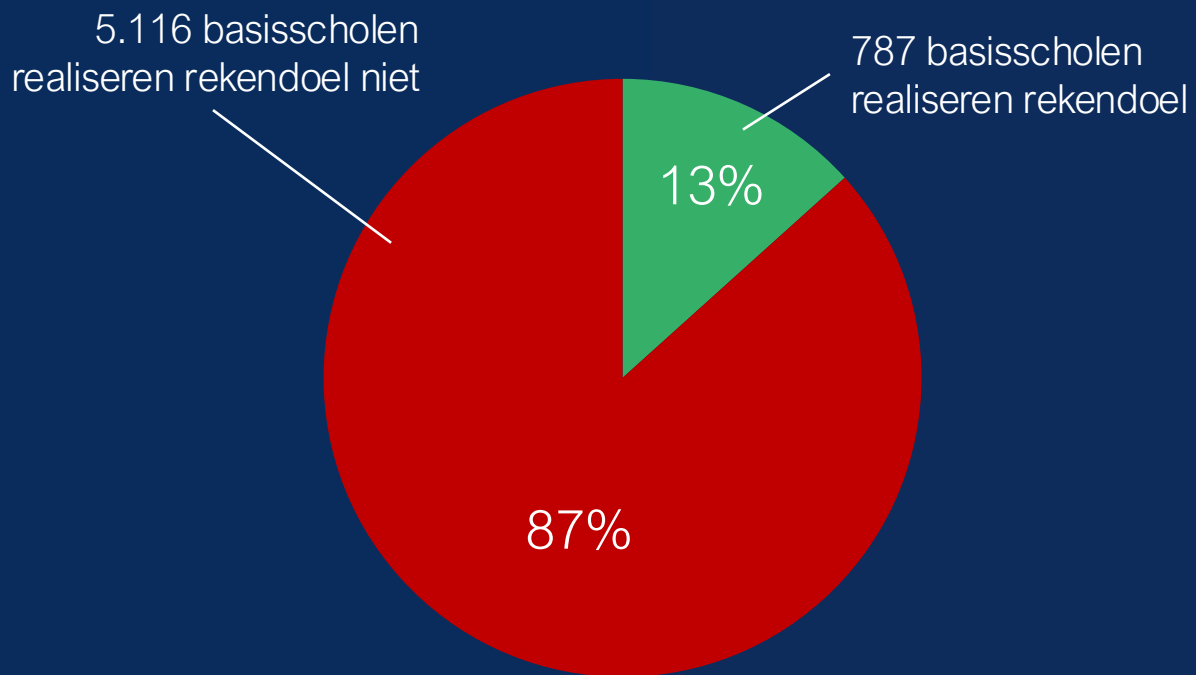
Nationale ambitie (>65% van de leerlingen 1S-niveau) is nooit behaald

Percentage IIn 1S-streefniveau behaald (Onderwijsinspectie, DUO-onderwijsdata)

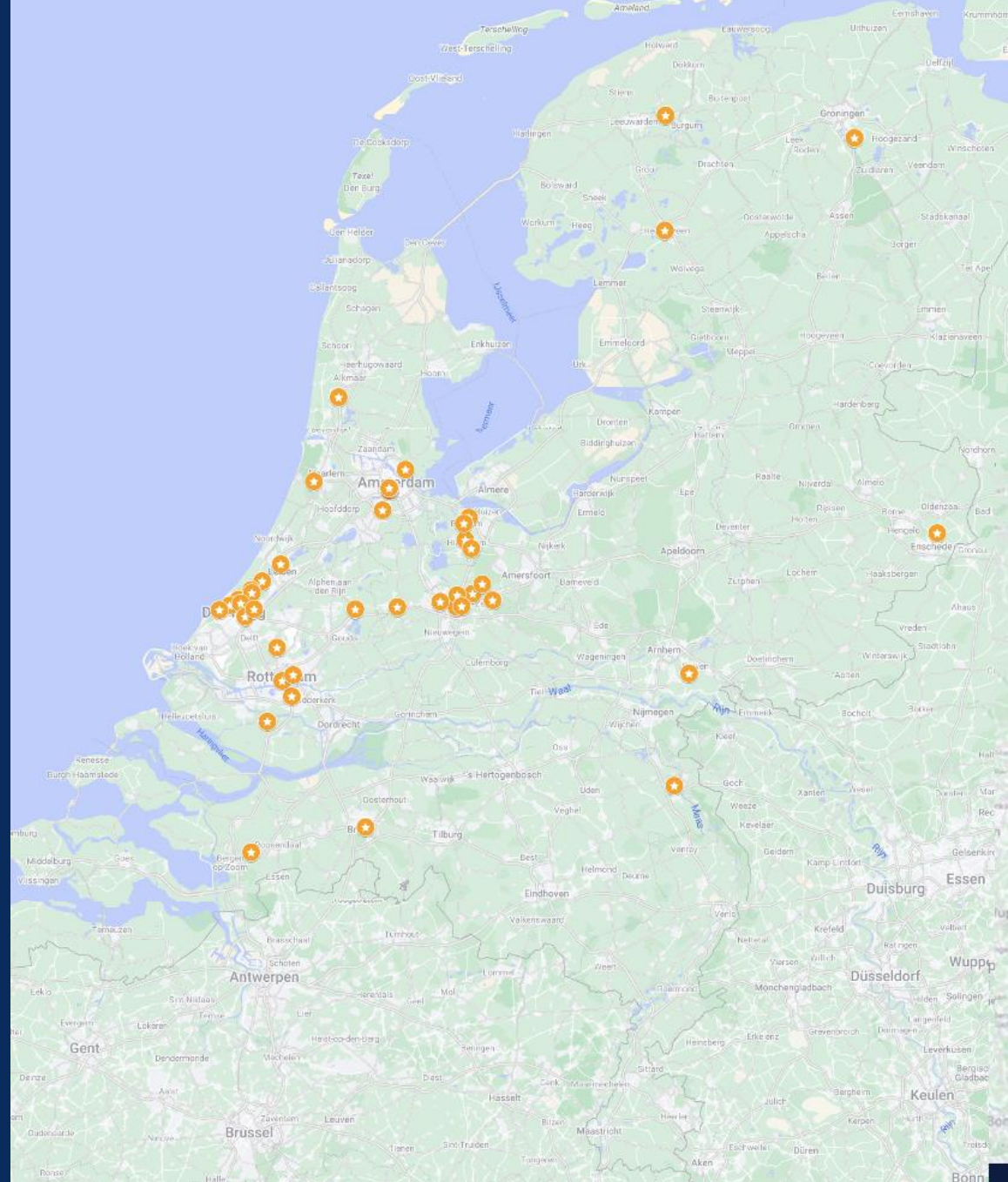
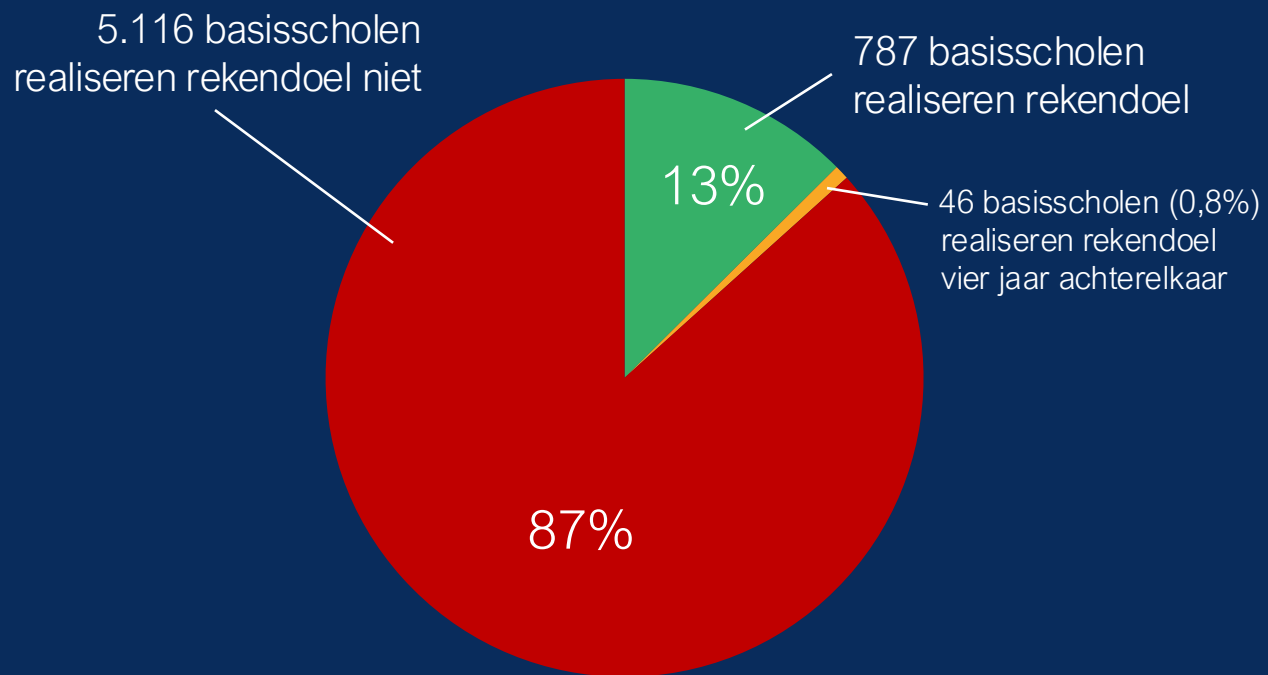
De meeste basisscholen halen rekendoel niet

Analyse rekenresultaten basisscholen (22/23 N=5.903 , 20-23 N=5.673)

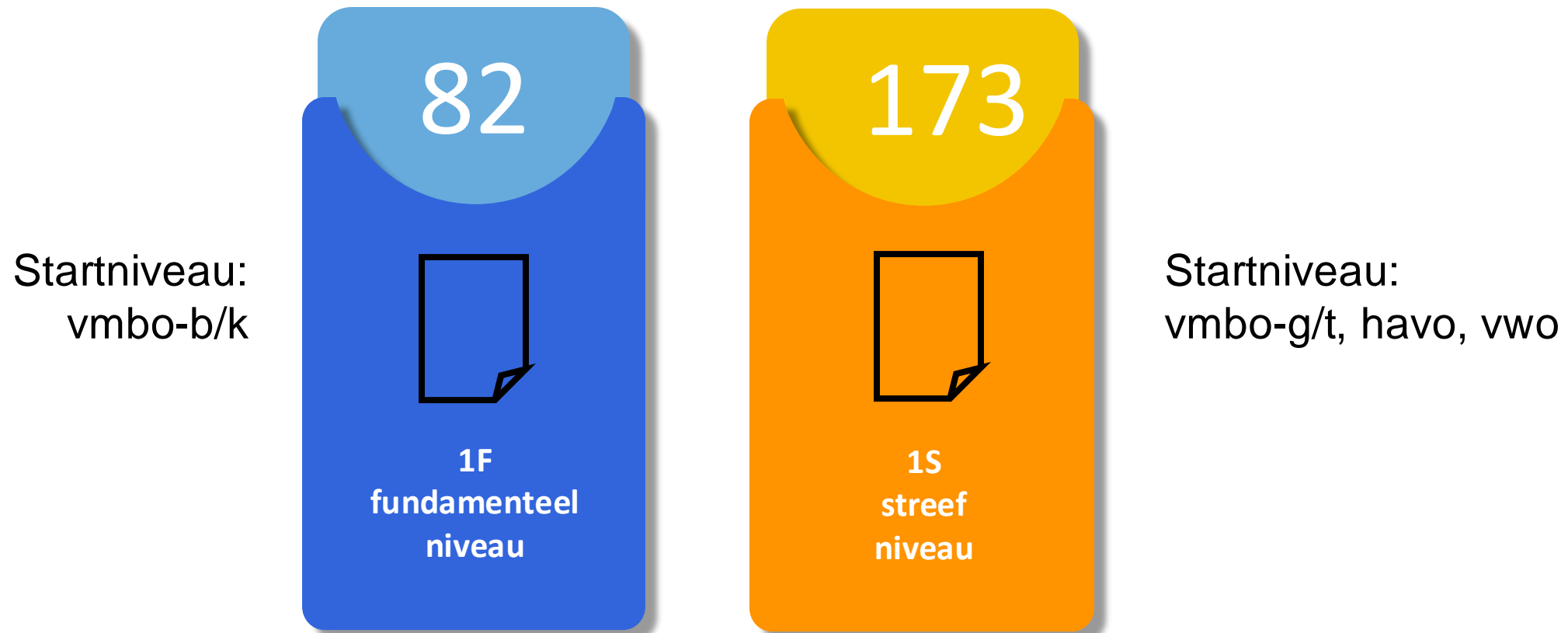

De meeste basisscholen halen rekendoel niet

Analyse rekenresultaten basisscholen (22/23 N=5.903 , 20-23 N=5.673)

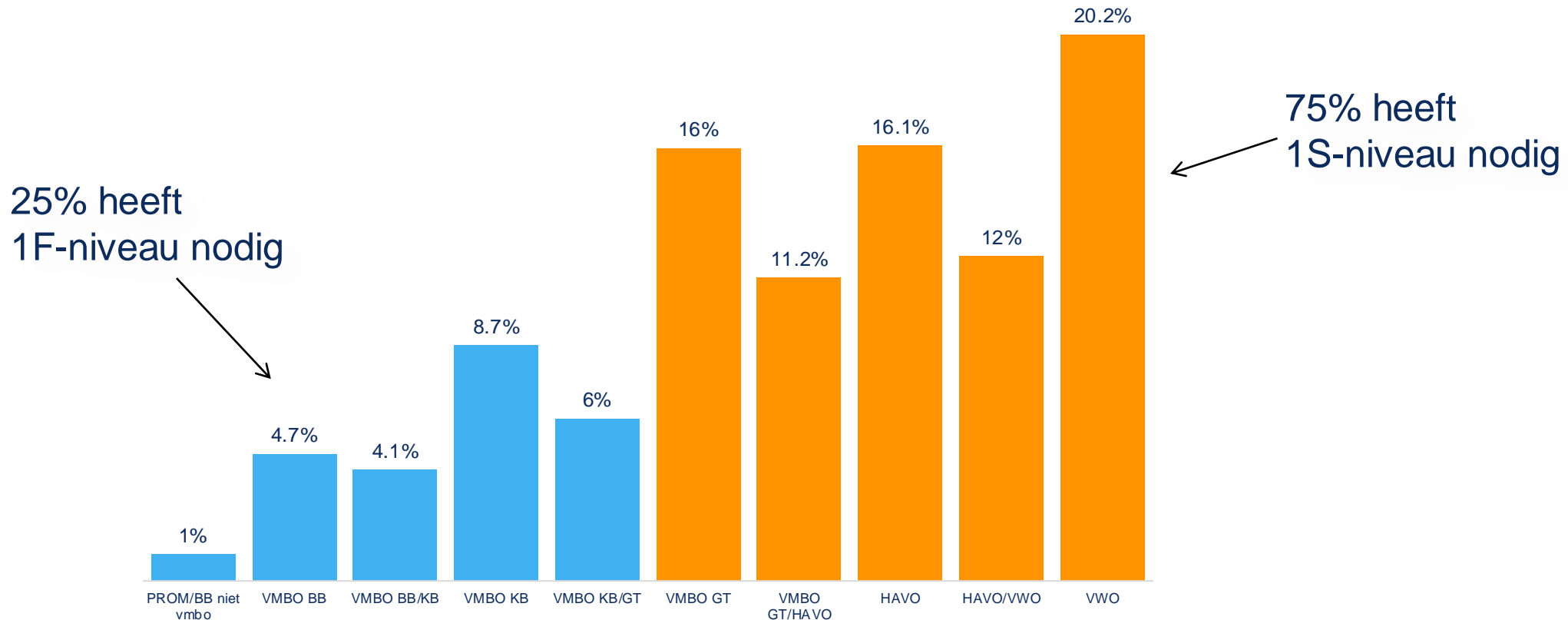

Referentieniveaus sinds 2010: meetlat en ambitie

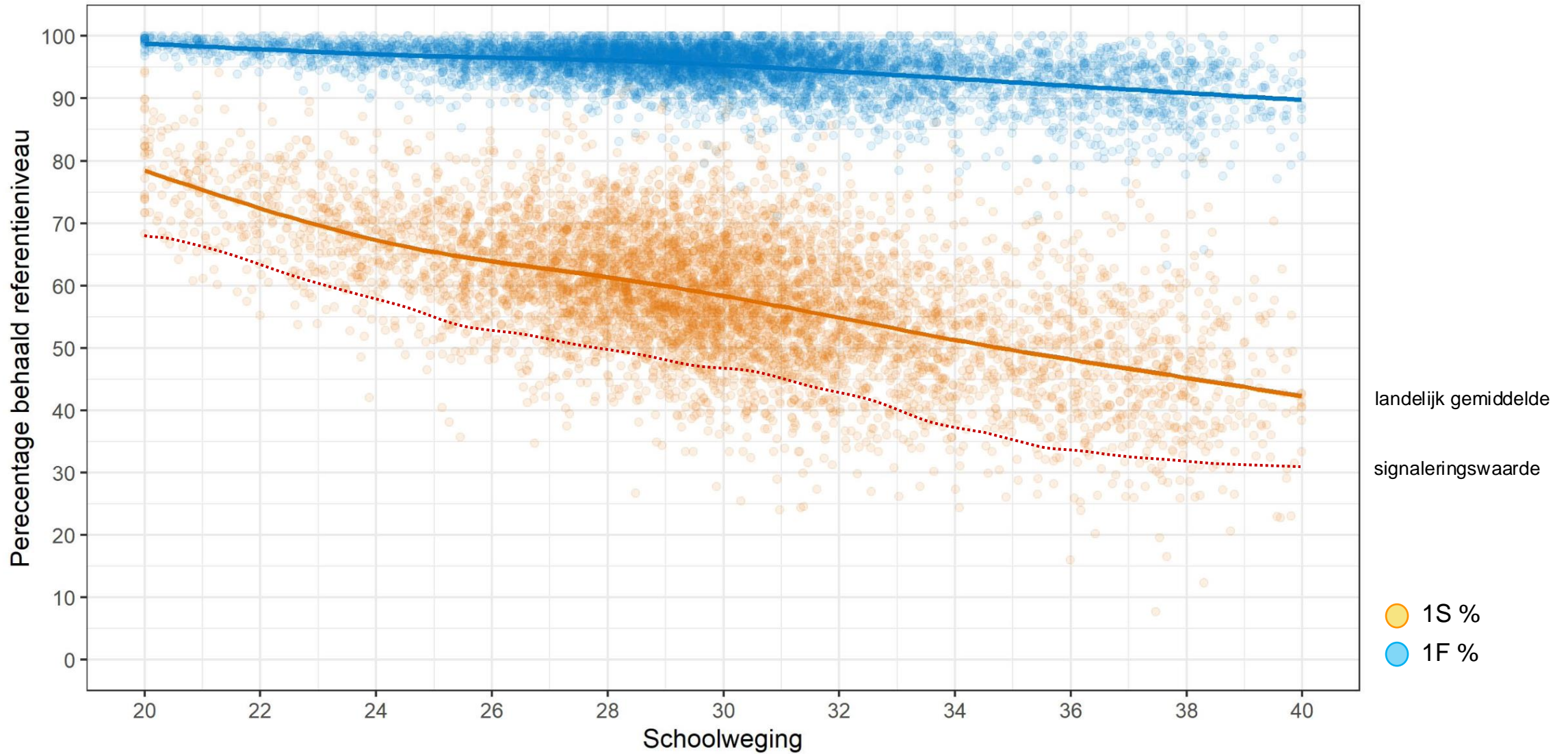
De meeste leerlingen hebben 1S-niveau nodig voor het VO (sinds 2010 gestegen van 65% naar 75% van de leerlingen)

Doorstroomadvies (bewerkt uit: Monitor schooladvies en doorstroomtoets 2022-2023 (Duo, 2024))

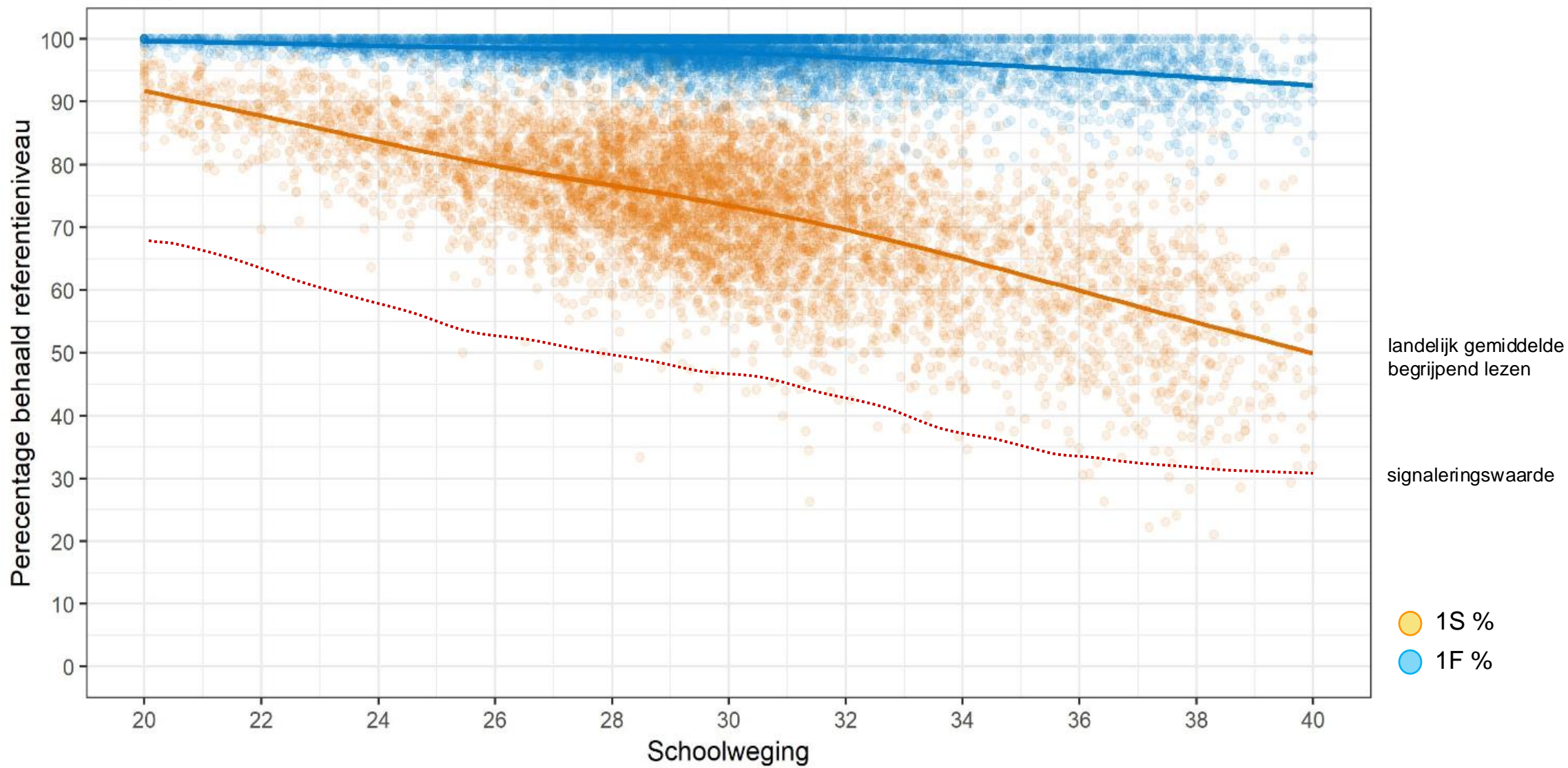

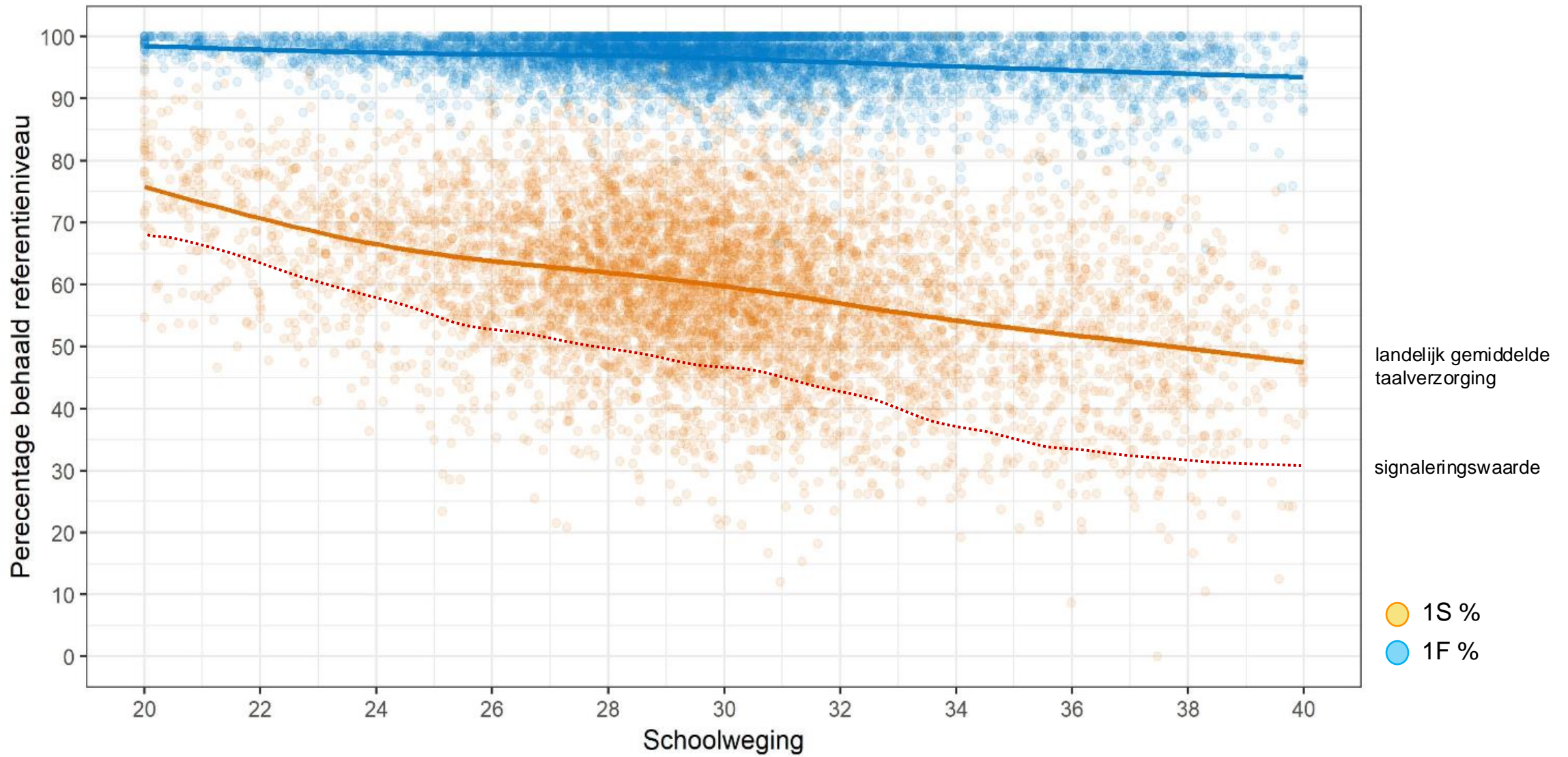
Gemiddelde van: lezen + taal + rekenen
percentage leerlingen behaalde referentieniveaus naar schoolweging,
20-21, 21-22, 22-23 (OWinspectie, 2024)

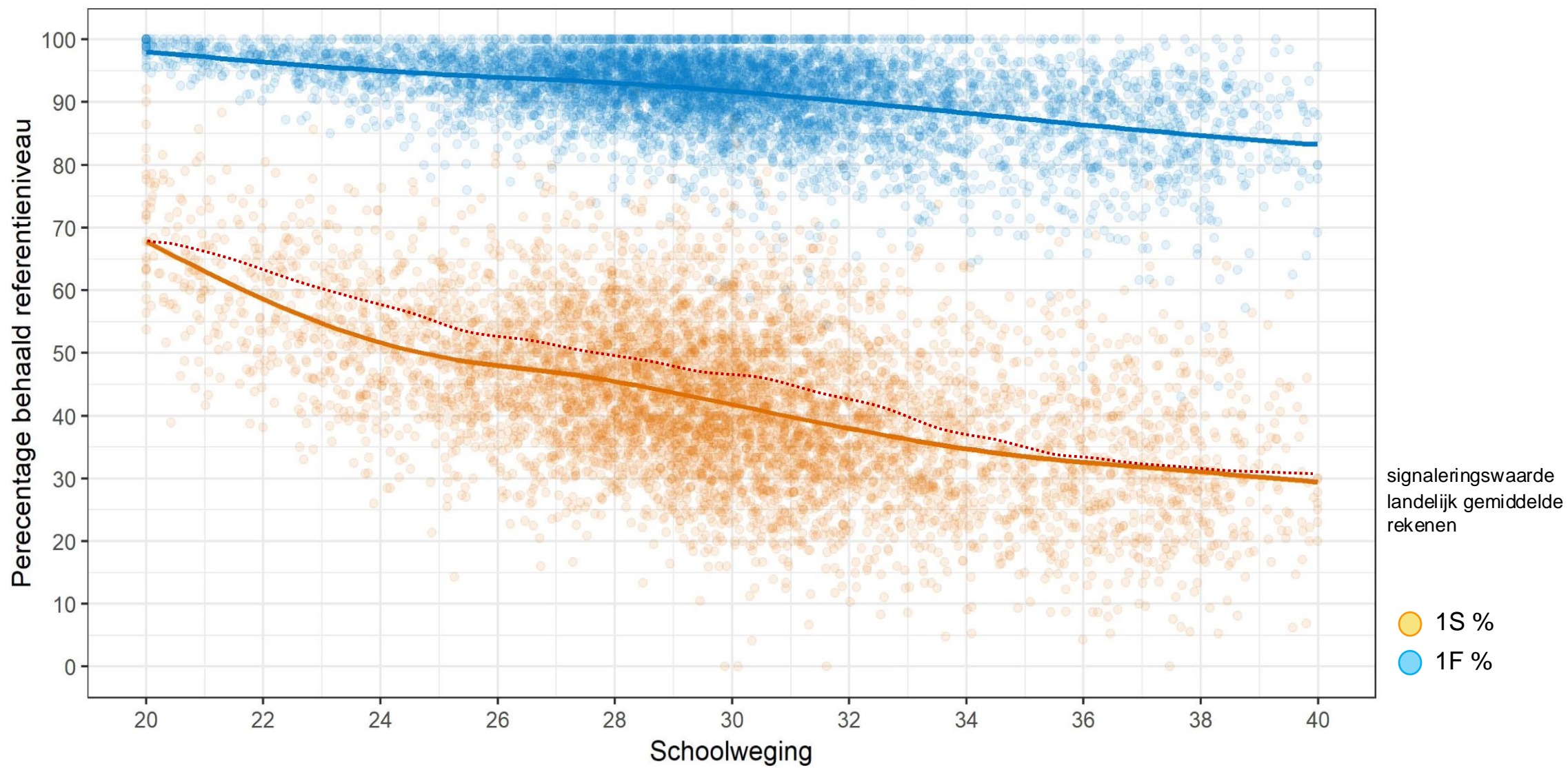
Begrijpend lezen

Taalverzorging

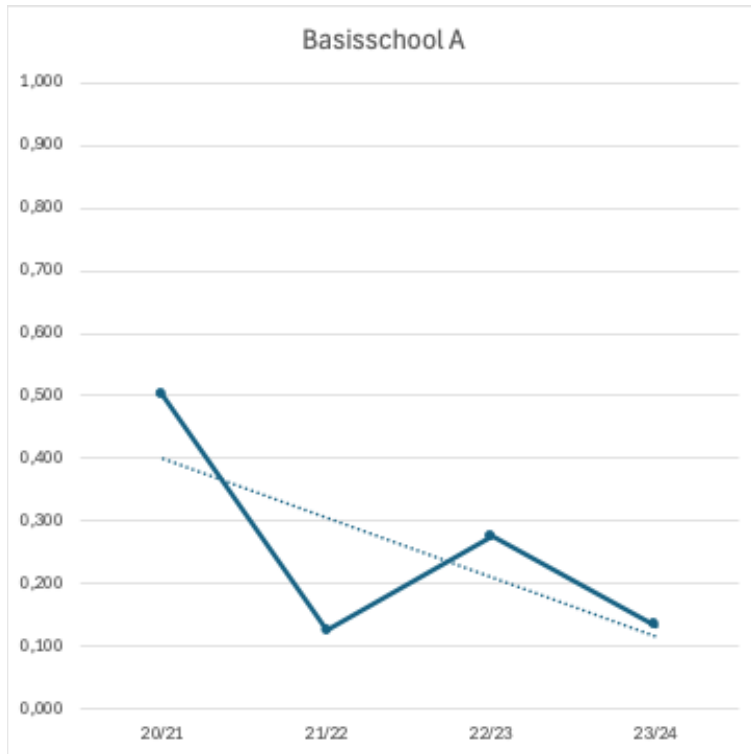

Rekenen

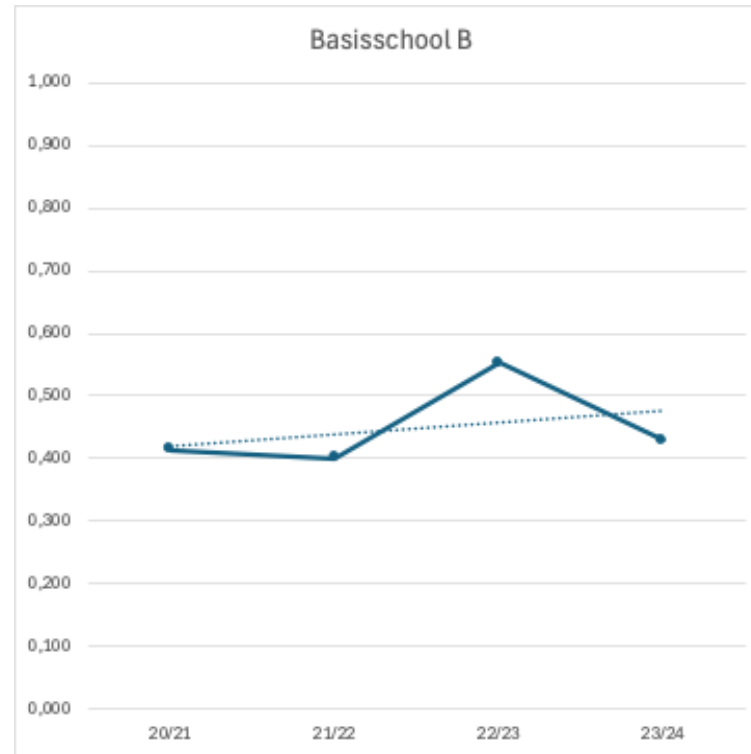

Schooltrends rekenen-wiskunde

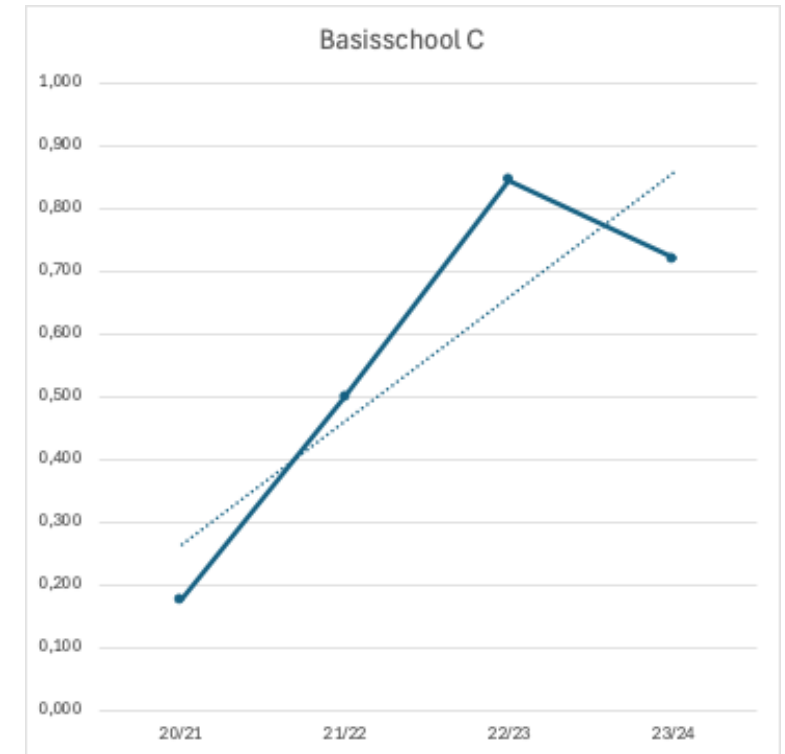
dalende trend

constante trend

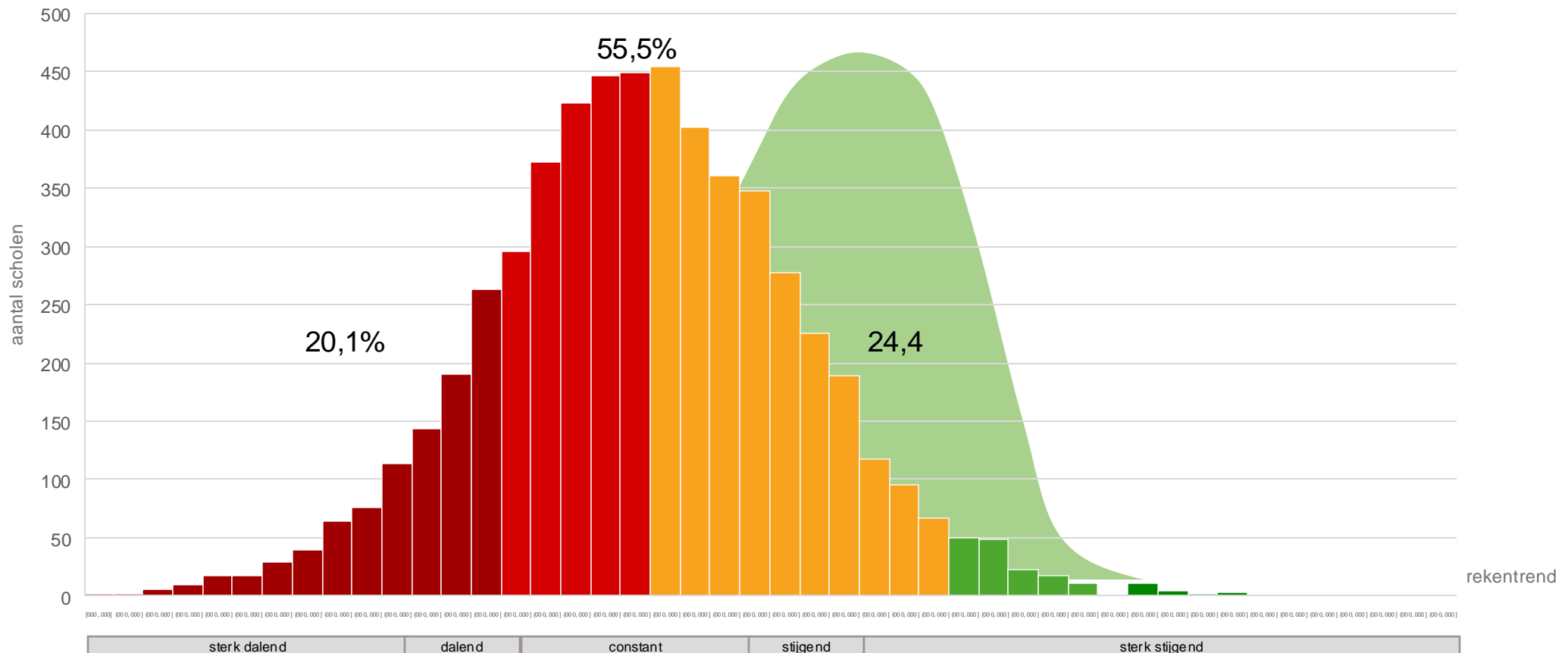

stijgende trend

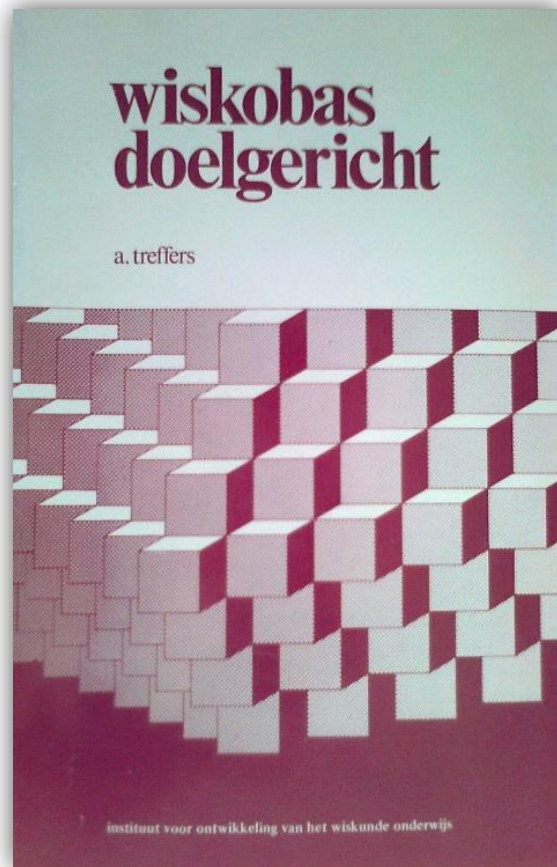

Stagnatie in reken-wiskundeonderwijs, nog geen trendbreuk zichtbaar op basisscholen

Verdeling trendwaardes basisscholen (N=5.673 basisscholen)

Monocultuur: Nederlands, realistisch reken-wiskundeonderwijs

Treffers, A. (1978). *Wiskobas doelgericht: een methode van doelbeschrijving van het wiskundeonderwijs volgens wiskobas*. Instituut voor Ontwikkeling van het Wiskunde Onderwijs.

Het beoogde curriculum op de pabo

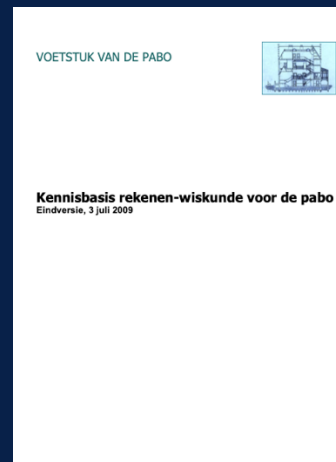
1995

Nationaal programma pabo

“Berust op de principes volgens het realistisch reken-wiskundeonderwijs”

2009

Kennisisbasis pabo

“Vakdidactische noties van realistisch reken-wiskundeonderwijs”

2021

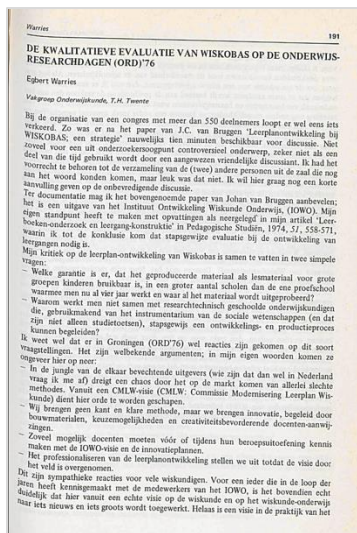

Kennisisbasis pabo

“Gangbare vakdidactische noties”

Vergelijkend effectonderzoek ontbreekt

Warries (1976)
Verplichte vernieuwing zoals
Wiskobas vereist kwantitatieve
evaluatie om verantwoord te zijn

Onderwijsraad (2006):
Persoonsgericht leerbeeld leidt tot
ontwikkelingsonderzoek in plaats
van effectonderzoek

KNAW (2009)
Rekenonderwijsonderzoek is
beperkt en mist vergelijkende
studies

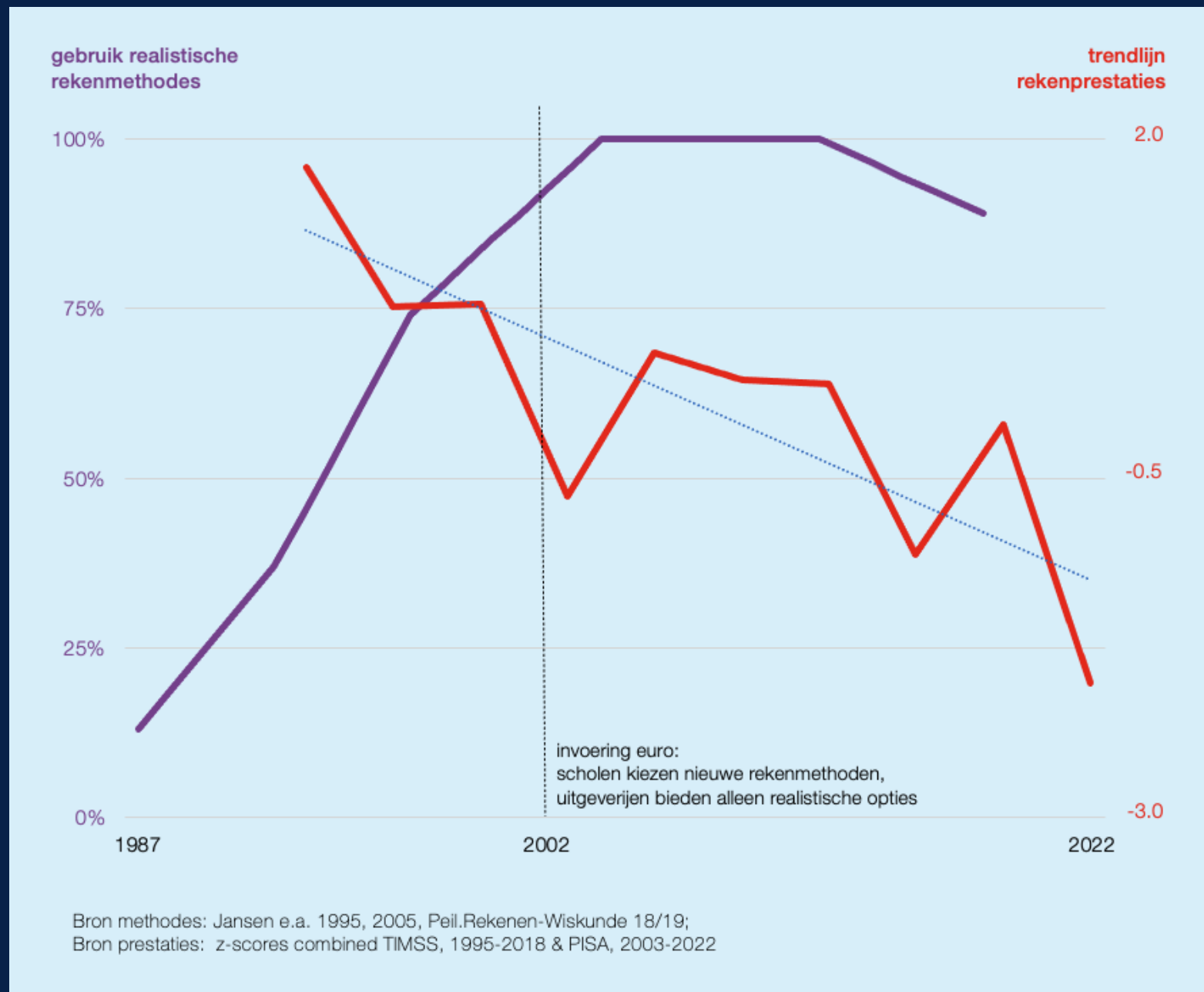
Twée trends

- Omarming realistische rekenen
- Daling rekenresultaten

Belangrijk: oorzaak-gevolg niet aantoonbaar (geen causaliteit)

Niet-realistische methodes van de markt gehaald

1. Denken en rekenen (Frankrijk)
2. Wiskunde voor de Basisschool (Duitsland)
3. Hoj! Rekenen! (Zweden)
4. Ontdek het zelf (Verenigde Staten)
5. Elementair Wiskundig Rekenen (Canada)
6. Reken Zeker (stich. Goed rekenonderwijs)
7. Rekenwonders (Singapore)

Curriculum structuur Groep 6 – Year 5

GAOEP 6	BLOK 1	BLOK 2	BLOK 3	BLOK 4	BLOK 5	BLOK 6	BLOK 7	BLOK 8	BLOK 9
WISSELING VAN EENHEIDEN	opgeven van 1000 met afgeven, splitsen, vermenigvuldigen en 10 rijken met 10 maal	afgeven in en aanbrengen van de eenheden, herkennen van eenheden			afgeven van 100.000			afgeven en herkennen afgeven en afgeven op gebieden	
OPTELEN EN AFNEMEN	afgeven van 1000 met afgeven, splitsen, vermenigvuldigen en 10 rijken met 10 maal	1000 + 1000 en 4000 - 1000 met eenheden	1000 + 1000 met eenheden	4000 - 1000 met eenheden	4000 - 1000 met eenheden	4000 - 1000 met eenheden	4000 - 1000 met eenheden	4000 - 1000 met eenheden	4000 - 1000 met eenheden
VERMENIGVULDIGEN EN DELEN	1 x 1000 en 1000 : 1 met eenheden	10 x 1000 en 10000 : 10 met eenheden	100 x 1000 en 100000 : 100 met eenheden	1000 x 1000 en 1000000 : 1000 met eenheden	10000 x 1000 en 10000000 : 10000 met eenheden	100000 x 1000 en 100000000 : 100000 met eenheden	1000000 x 1000 en 1000000000 : 1000000 met eenheden	10000000 x 1000 en 10000000000 : 10000000 met eenheden	100000000 x 1000 en 100000000000 : 100000000 met eenheden
METER	wegen en aflezen met behulp van de schaal	wegen met gewicht en aflezen met behulp van de schaal	wegen met gewicht en aflezen met behulp van de schaal	wegen met gewicht en aflezen met behulp van de schaal	wegen met gewicht en aflezen met behulp van de schaal	wegen met gewicht en aflezen met behulp van de schaal	wegen met gewicht en aflezen met behulp van de schaal	wegen met gewicht en aflezen met behulp van de schaal	wegen met gewicht en aflezen met behulp van de schaal
YLB	aflezen op digitaal op de meter	aflezen met behulp van de schaal	aflezen op digitaal op de meter	aflezen met behulp van de schaal	aflezen op digitaal op de meter	aflezen met behulp van de schaal	aflezen op digitaal op de meter	aflezen met behulp van de schaal	aflezen op digitaal op de meter
HELE TROMMEL	vermenigvuldigen en delen met behulp van de schaal	vermenigvuldigen (vermenigvuldigen, aflezen, schaal)	aflezen met behulp van de schaal	aflezen met behulp van de schaal	aflezen met behulp van de schaal	aflezen met behulp van de schaal	aflezen met behulp van de schaal	aflezen met behulp van de schaal	aflezen met behulp van de schaal
VERMENIGVULDIGEN									
DELEN									
REKENPLAAT									

Bron: wereld in getallen 5

	Autumn 1	Autumn 2	Spring 1	Spring 2	Summer 1	Summer 2				
Unit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Unit	Unit name								
Autumn 1	1	Decimal fractions								5 weeks
	2	Money								2 weeks
Autumn 2	3	Negative numbers								2 weeks
	4	Short multiplication and short division								6 weeks
Spring 1	5	Area and scaling								3 weeks
	6	Calculating with decimal fractions								3 weeks
Spring 2	7	Factors, multiples and primes								4 weeks
Summer 1	8	Fractions								7 weeks
	9	Converting units								2 weeks
Summer 2	10	Angles								3 weeks

Bron: nctm.org.uk

Schoolmotto's

Average

primary school

Discover. Be inspired. Flourish.

Inspire. Achieve. Succeed.

Doorsnee

basisschool

Samen groeien naar een toekomst,
onderwijs en ruimte voor ieder kind

Typisch Nederlands schoolmotto's

Samen-motto's:

Samen kleuren wij onze wereld
Samen leren en ontwikkelen
Samen maken wij het verschil!
Samen school zijn!
Samen op weg naar jouw hoogste trede!

Groeien-motto's

Elke dag groei
Geloven in groei
Samen groeien met lef!
De basis voor persoonlijke groei!
Waar kansen groeien!

Ruimte-motto's:

Ruimte om te groeien, ruimte om jezelf te zijn
Een school met ruimte!
Ruimte om te groeien!
Ruimte voor groei!
Ieder kind de ruimte om de beste versie van zichzelf in te kleuren

Leren-motto's:

Leren voor het leven
Leren is in beweging blijven
Een leven lang plezier in leren
Leren, bewegen en echt gezien worden!
Leren is een kunst!

Toekomst-motto's:

De sprong naar jouw toekomst
Een brede basis voor je toekomst
Leren voor de toekomst
Van talent naar toekomst
Een sterk fundament voor jouw toekomst!

Kind-motto's:

Elk kind staat centraal
Oog voor elk kind!
Laat ieder kind stralen!
Ieder kind telt!
Ieder kind is uniek!

Goed rekenonderwijs in basisscholen is noodzakelijk voor:

Individu - rekenvaardigheden bepalen dagelijks functioneren, gezondheid, werk, inkomen en welzijn (bijv. Borgonovi et al., 2016; Medina et al., 2025)

Onderwijs - rekenkennis beïnvloedt onderwijsresultaten, rekenkennis bouwt op elkaar voort: zonder stevige basis geen soepele doorstroom en geen basis voor nieuwe leerstof (bijv. Fischbach, et al., 2013; Gun & Bosse, 2025)

Samenleving - sterke reken-wiskunde vaardigheden stimuleren economische groei en verhogen welvaart en welzijn van de samenleving (bijv. Hanushek & Woessmann, 2012, 2019, 2023)

Toekomst - intergenerationele effect ('Kinderen-voor-kinderen-effect') rekenbasis werkt generatie door: hoe vaardig ouders waren op hun 12e voorspelt de basisvaardigheden van hun kinderen (bijv. Jacobs & Van de Velden, 2023)

VPRO Tegenlicht Nederland bij de les

Een kijkje achter de schermen bij het NMI

“ Het is niet oké dat onderwijs zo complex en ingewikkeld is gemaakt, terwijl het eigenlijk veel makkelijker kan”

“ Goed en simpel onderwijs, het kan gewoon”

“ Met eenvoudige middelen, iedereen gelijke kansen geven”

Kijk online

RESEARCH & DEVELOPMENT